

Notat

Til
postmottak@bld.dep.no

Fra
Bufetat, region Midt-Norge

Saksnr: 15/53665 Arkivkode: Saksbehandler: TRAUN Dato: 12.6.2015

Høringsuttalelse

Forslag til forskrift om økt kommunalt oppgave- og finansieringsansvar for barnevernet

Bufetat, region Midt-Norge viser til kunngjøring på regjeringen.no, samt ovennevnte forslag til forskrift. Kunngjøringen med vedlegg er viderefordlet til ledelsen på regionalt og lokalt nivå i regionen, samt regiondirektørens stab.

Generelt

Hovedhensikten med forsøksordningen er i følge kunngjøringen og forskriften § 1 å gi et bedre barnevern hvor flere barn får hjelp til rett tid. Regjeringen mener at økt ansvar i kombinasjon med nærhet og bred kjennskap til det enkelte barn vil legge bedre til rette for dette. Regjeringen skriver også at kommunen med økt ansvar vil være bedre i stand til å se flere tjenester som skole, helse og barnevern i sammenheng, og derfor skape gode forutsetninger for tidlig innsats. Bufetat, region Midt-Norge vil understøtte forsøket, og ønsker en organisering av barnevernet som på best mulig måte kan sikre det enkelte barn rett hjelp til rett tid. Vi mener imidlertid at de forutsetninger som nevnes også må legges til grunn i dagens organisering, og det er uklart hvordan kommunene med et større ansvar skal bli bedre i stand til å klare dette.

Bufetat, region Midt-Norge ønsker innledningsvis å gi uttrykk for en bekymring for at finansieringsmodellen som det er lagt opp til i forsøket kan ende opp med å bli mer styrende for tiltaksvalg enn barnas behov. Dette gjelder særlig i forhold til valg av type hjelpetiltak og skillet i egenbetaling i institusjon. Konsekvensen av dette kan etter vårt syn bli at målene med forsøket ikke nås. Vi vil her bemerke at formålet med den delte finansieringsmodellen i gjeldende ansvarsdeling nettopp var å redusere at finansieringen ble for styrende for valg av tiltak.

Flere av forslagene vil, etter vår vurdering, gi nye muligheter for private aktører/tilbydere. Dette stiller ytterligere krav til oppfølging og kontroll fra bestiller/offentlig barnevern. Dette gjelder både i forhold til de evidensbaserte hjelpetiltakene, sentre for foreldre og barn og institusjonene. Flere private aktører kan innebære både fordeler og ulemper. Private aktører vil kunne bidra til utvikling av nye tiltak, for eksempel en form for «halvannenlinjetjeneste». Samtidig er det viktig at dette ikke bidrar til en «utvanning» av de evidensbaserte metodene. Vi mener derfor at det må sikres gode ordninger for hvordan kommunen skal kvalitetssikre tjenestene fra de ulike tilbyderne.

Vedr. det enkelte område

Kommunenes ansvar for hjelpetiltak i hjemmet jfr. § 3

Spranget mellom de mildeste hjelpetiltakene og de tyngste, er stort. Vi frykter at forslaget kan føre til mindre bruk av de evidensbaserte hjelpetiltakene. Vi kan i den sammenheng vise til at vår erfaring fra forsøket i Trondheim kommune var at kommunen valgte å benytte seg av andre lettere tiltak før de evt. benyttet seg av evidensbaserte hjelpetiltak.

For å sikre robuste tiltak med metodeintegritet og som er evidensbaserte, er det videre behov for et overbyggede nivå innen metoden som ivaretar implementering, kontinuitet og faglig utvikling i nært

samarbeid med forskning og de kommunale fagutøverne. Dette kan bli utfordrende å sikre i den ansvarsfordeling som forsøket legger opp til.

En positiv effekt av forslaget er imidlertid at det kan bidra til at det i større grad velges mindre inngripende tiltak enn institusjon. Samtidig som det er viktig at det ikke i for stor grad velges hjelpetiltak til barn med omfattende hjelpebehov.

Hva gjelder senter for foreldre og barn har vi pr. i dag ventelister på de statlige sentrene. Med den foreslåtte endringen kan en effekt være at kommunene under forsøket ikke vil benytte seg av sentrene for kartlegging dersom de må betale full pris, og at kommunen heller velger kartlegging i form av hjelpetiltak. Sentrene forvalter videre en spisskompetanse som best ivaretas samlet i et større fagmiljø. Vi viser her til Bufdir sin rapport av 7. januar 2015 «*Hvordan bør faglige anbefalinger om et samlet tilbud til utsatte sped-og sma barn og deres foreldre følges opp?*»¹

Kommunens oppgave og ansvar på fosterhjemområdet jfr. § 4

Bufetat, region Midt-Norge støtter denne delen av forslaget, forutsatt at kommunene erverver seg tilstrekkelig kompetanse til å ivareta disse oppgavene. Alternativet til god nok kompetanse vil gå ut over barna som er/blir plassert i forsøkskommunen. Vi må videre forutsette fortsatt samarbeid på dette området da både Bufetat og kommune skal rekruttere fosterhjem på samme arena.

Kommunens oppgave og ansvar for plassering av barn på institusjon jfr. § 5

Bufetat, region Midt-Norge støtter at godkjenningsmyndigheten fortsatt legges til Bufetat.

Omsorgsinstitusjoner

Vi vurderer at det vil bli krevende for Bufetat å oppfylle bistandsplikten når kommunen kan velge fritt. Vi vurderer derfor at intensjonsavtale som avtaleform ikke er tilstrekkelig. Forsøkskommunene må forplikte seg mer, eksempelvis ved å benytte Bufetat sine inntaksrutiner og tilvisningsmyndighet i den enkelte sak.

Også Bufetats mulighet for riktig dimensjonering av tiltaksporteføljen blir vanskelig i den foreslåtte ordningen. Vi kan derfor risikere å komme i den situasjon at det blir vanskelig å oppfylle bistandsplikten ovenfor kommunene som ikke er med i forsøket. En for løs avtaleform med forsøkskommunene vil gå ut over Bufetats mulighet til forutsigbarhet og utvikling i vår tiltaksportefølge.

Atferdsinstitusjoner

Forslaget om egenandel i atferdstiltak kan avhjelpe den antatte utfordringen som det gis uttrykk for i dag, om at det er mange barn med «atferd lav» som er feilaktig plassert i omsorgsinstitusjoner. Den samme risikoen er ikke tilstede for at omsorgsbarn blir feilplassert i atferdsinstitusjoner da kartleggingen som gjøres i forkant av plasseringen etter atferdsbestemmelsene i barnevernloven vil fange opp dette.

Det er for øvrig verdt å merke seg at flere private barneverninstitusjoner de senere årene har beveget seg bort fra målgruppen ungdom med atferdsutfordringer, og at det pr. i dag er få private aktører med erfaring fra denne målgruppen i region Midt-Norge.

Beredskapshjem og akutt plasseringer jfr. § 6

Det er utfordrende å se hva siste ledd i § 6 innebærer.

Også denne bestemmelsen medfører en mer krevende situasjon for Bufetat, hva gjelder differensiering og utvikling av tiltaksporteføljen, herunder vår oppfyllelse av bistandsplikten. Vi ser også her i behov av en avtale som forplikter kommunene. Se vår kommentar ovenfor under § 5.

Vi må sikre at prismekanismene ikke blir styrende for inngripen og valg av tiltak i en akuttsituasjon; beredskapshjem, akutt omsorg eller akutt atferd. Vi vil derfor foreslå et skille innenfor akuttplasseringene, der det legges opp til en egenandel/kommunal delfinansiering i en avgrenset periode, for så å gå over til fullpris når denne perioden er over. En slik ordning vil etter vår mening sikre at akutt oppholdet ikke blir lengre enn nødvendig.

¹ www.bufdir.no/bibliotek/Dokumentside/?docId=BUF00002719

Inntak og utskrivning fra institusjoner jfr. § 8

Innholdet i denne bestemmelsen med merknader kommer ikke godt nok fram. Bufetat må kunne regulere inntak og tilvisning i den konkrete sak jfr. våre kommentarer ovenfor under *Omsorgsinstitusjoner*. Det må videre avklares hvilket nivå i Bufetat som skal foreta vurderingene som det vises til i bestemmelsens andre ledd.

Det økonomiske ansvaret jfr. §§ 9-11

Bufetat, region Midt-Norge mener at det må komme bedre fram hva egenbetaling innebærer/innbefatter - om ikke i forskriften, så i etterfølgende retningslinjer. Det må videre være fokus på å utrede den økonomiske ansvarsfordelingen nærmere underveis i forsøksperioden.

Evaluerings jfr. § 13

Graden av måloppnåelse i forsøket er vanskelig å måle. Målet må konkretiseres ytterligere slik at en kan måle både i forkant, underveis og i etterkant av forsøket. Målene må i størst mulig grad være resultatbeskrivende, objektivt målbare, tidsbestemte, utviklende og realistiske. Hvordan dette skal sikres bør tydeliggjøres i evt. merknad el.l.